

Kubikskolan AB
skolan@kubikskolan.se

Rektor Lars Dalesjö
lars.dalesjo@kubikskolan.se

Återkoppling

efter kvalitetsgranskning av sex- och samlevnadsundervisning
på Kubikskolan i Helsingborgs kommun

Inledning

I denna skriftliga återkoppling presenteras de enkätresultat och utvecklingsområden som Skolinspektionen bedömer är relevanta för Kubikskolans arbete med sex- och samlevnadsundervisningen. Denna återkoppling syftar till att vara ett stöd för hur skolan kan utveckla sitt arbete vad gäller rektorns styrning och undervisningens genomförande.

Ett flertal bestämmelser i skollagen relaterar till sex- och samlevnadsundervisningen, till exempel syftet med utbildningen (1 kap. 4 § och 5 §), ledningen av utbildning (2 kap. 9 §), reglerna om systematiskt kvalitetsarbete (4 kap.), kompetensutvecklingsbestämmelsen (2 kap. 34 §) och elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete (2 kap. 25 §). Dessutom har rektorn enligt läroplanerna ett särskilt ansvar för sex och samlevnad som ämnesövergripande kunskapsområde (SKOLFS 2010:37, avsnitt 2.8).

Återkopplingen grundar sig på en webbenkät till rektor och lärare samt ett verksamhetsbesök där Skolinspektionen genomförde dokumentstudier och intervjuer med rektor, lärare, elevhälsans personal och elever i årskurs 5-6 och 8-9. Intervjuerna genomfördes den 25 och 26 september 2017 av utredarna Anna Gabrielsson och Matilda Yvede.

Fakta om Kubikskolan

Kubikskolan är en F-9 grundskola som är belägen i Helsingborgs kommun. Huvudman är Kubikskolan AB. Skolledningen består av rektor och tre biträdande rektorer. I skolans elevhälsoteam ingår specialpedagoger, en nyanställd sjuksköterska och en nyanställd kurator. Vid behov anlitas skolläkare och skolpsykolog.

Enkätresultat

Nedan sammanfattas Kubikskolans enkätresultat och jämförs med resultaten från den bredare kartläggningen av sex- och samlevnadsundervisningen på 450 slumpmässigt utvalda grundskolor, grundsärskolor, gymnasieskolor och gymnasiesärskolor.

På Kubikskolan	Kartläggningens resultat
dokumenterar skolan sitt arbete med sex- och samlevnadsundervisningen	42 % anger detta
har skolan kartlagt vem som gör vad i sex- och samlevnadsundervisningen	36 % anger detta
har skolan inte satt upp mål för arbetet med sex- och samlevnadsundervisningen	25 % sätter upp mål
används elevhälsan i planering av sex- och samlevnadsundervisningen	59 % anger detta
används elevhälsan i genomförande av specifika sex- och samlevnadslektioner	45 % anger detta
används elevhälsan i lärarnas kompetensförsörjning kring sex och samlevnad	45 % anger detta
bedömer 43 % av lärarna att avsatt tid för samverkan räcker i hög utsträckning	24 % anger detta
samtalar 80 % av lärarna med andra lärare om erfarenheter av sex- och samlevnadsundervisningen	62 % anger detta
har lärarnas kompetens inom sex och samlevnad följts upp	22 % anger detta
har lärarna erbjudits kompetensutveckling inom sex och samlevnad	39 % anger detta
anger rektorn att skolan har lärare som är utbildade i hbtq-frågor	58 % anger detta
arbetar 33 % av lärarna med hbtq-frågor i sitt/sina ämnen	36 % anger detta
låter 33 % av lärarna eleverna påverka sex och samlevnads innehåll i hög utsträckning	35 % anger detta
låter 20 % av lärarna eleverna påverka sex och samlevnads arbetsmetoder i hög utsträckning	27 % anger detta
låter 53 % av lärarna eleverna tycka till om sex- och samlevnadsundervisningen i hög utsträckning	45 % anger detta
bedömer rektorn att sex- och samlevnadsundervisningens kvalitet på denna skola är hög	51 % anger detta
bedömer 80 % av lärarna att sex- och samlevnadsundervisningens kvalitet är hög	52 % anger detta

Resultaten i tabellen baseras på svar från 300 skolor av 450 slumpmässigt utvalda skolor (67 %) när det gäller rektorsenkäten och svar från 3982 lärare av 8084 registrerade lärare (49 %). Resultaten för Kubikskolan baseras på svar från rektorn i rektorsenkäten och svar från 30 av 36 registrerade lärare (83 %) i lärarenkäten.

Kubikskolans arbete med sex- och samlevnadsundervisning

Rektorns ansvar för att skolans sex- och samlevnadsundervisning är av god kvalitet

Av intervjuer med rektor och lärare framkommer det att skolan inte har några uttalade mål för sitt arbete med sex- och samlevnadsundervisningen utöver läroplanens mål. Personalen arbetar dock medvetet med kunskapsområdet sex och samlevnad utifrån Lgr 11 och det beskrivna innehållet för respektive ämne i kursplanerna. Rektor uppger att arbetet med planering och genomförande av sex- och samlevnadsundervisning sker utifrån samma struktur som annan undervisning. Lärarna berättar att de arbetar med pedagogiska planeringar och har tillgång till varandras dokumentation av undervisning via skolans gemensamma lärplattform. Rektor berättar att sex- och samlevnadsundervisningen utvärderas av undervisande lärare. Lärarnas dokumentation och bedömningar finns på den gemensamma lärplattformen. Rektor, lärare och elevhälsopersonal är medvetna och har kunskap om det uppdrag de har avseende sex- och samlevnadsundervisning. Av intervjuerna med lärarna på skolan framkommer att de upplever att de har tillräcklig kompetens för att undervisa i sex och samlevnad och de uttrycker vikten av att kunskapen hålls uppdaterad. Rektor berättar att lärarna får ta del av sådan kompetensutveckling de efterfrågar, men att det inte finns så mycket inom ämnesområdet sex och samlevnad.

Enligt rektor finns det tidsmässiga förutsättningar för samverkan och erfarenhetsutbyte mellan personal, och lärarna säger att de delar med sig sinsemellan av välfungerande exempel på undervisning. Rektor berättar att skollärdningen uppmanar till olika typer av kollegialt lärande generellt, men inget specifikt avseende sex- och samlevnadsundervisning. Rektor uppger att han tror att de flesta använder sin planeringstid för gemensam planering,

men att det kan vara olika mellan lärare om den används till planering av sex- och samlevnadsundervisning. Lärarna berättar att de inte formellt samverkar kring planering av sex- och samlevnadsundervisningen i dagsläget och att de skulle kunna samverka mer genom att exempelvis ha ämnesövergripande undervisning avseende sex- och samlevnad.

Inom elevhälsan är skolsköterskan och kuratorn nya på sina tjänster, och de berättar att omfattningen på tjänsterna har ökat från och med höstterminen 2017. Rektorn berättar att skolsköterskan och kuratorn kan delta i delar av undervisning och vara med på lektioner som avser sex och samlevnad. Eleverna berättar att det är enkelt att gå till elevhälsan med frågor om sex och samlevnad, men att representanter från elevhälsan inte varit med på lektioner hittills under höstterminen 2017. Skolsköterskan och kuratorn säger att de avser arbeta förebyggande, exempelvis i klasser och i samverkan med lärare. Skolsköterskan och kuratorn säger att de förutsätter att de kommer ha möjlighet att göra det.

Elevernas möjligheter att utveckla kunskaper inom hela det område som ryms inom begreppet sex och samlevnad

Det framkommer i intervjuer med lärare flera exempel på hur de integrerar sex- och samlevnadsfrågor i sin ämnesundervisning. Lärarna berättar, som ovan beskrivet, att de ser fler möjligheter att utveckla arbetet med ämnesövergripande teman relaterade till sex och samlevnad. Såväl elever, lärare som rektor beskriver att det finns ett klimat på skolan som är tillåtande och som välkomnar elevernas frågor. Det framkommer av intervjuer med såväl elever som lärare att sex- och samlevnadsundervisningen har ett allsidigt innehåll och behandlar både risker och främjande perspektiv med sex och samlevnad såsom exempelvis identitet, sexualitet, vad som händer i kroppen i puberteten, känslor, kärlek och olika familjekonstellationer. Av intervjuer med såväl elever som lärare framgår att sex- och samlevnadsundervisningen sker löpande under och mellan läsåren både utifrån elevers spontana frågor och utifrån planerad undervisning av lärare. Under två perioder sker en mer fokuserad undervisning inom sex och samlevnad, när eleverna går i årskurs 5 och när de går i årskurs 8.

Av intervjuer med elever och lärare framkommer det att undervisningen i sex och samlevnad präglas av samtal, presentationer, filmer, diskussion och reflektion och att lärarna varierar vilka arbetsmetoder de använder. Eleverna berättar att lärarna ofta utgår ifrån deras frågor och tankar i sex- och samlevnadsundervisningen. Lärarna säger att de strävar efter att utgå ifrån elevernas frågor och tankar, och att lärarna ger eleverna inflytande även inom de delar de själva initierar. Lärarna säger att de utvärderar sex- och samlevnadsundervisningen tillsammans med eleverna men att de skulle kunna bli bättre på att inkludera eleverna i planeringen av undervisningen.

Rektorn säger att sex- och samlevnadsundervisningen präglas av att ge eleverna kunskap och stärka deras självkänsla för att ge dem förutsättningar att göra val i livet. Eleverna berättar att undervisningen återkommande innefattar diskussioner om identitet, normer och förväntningar. Eleverna förklarar att de är nöjda med den undervisning de får, den är varierad och ger dem nya kunskaper och lärarna på skolan är öppna och uppmuntrande inför deras frågor. Lärarna berättar att de är inkluderande i sin undervisning på olika sätt. En lärare berättar att det är viktigt att vara medveten i genomförandet av undervisningen så ingen elevs situation används som exempel eller att någon elev känner sig utpekad. En

annan lärare beskriver vikten av att undervisa med stöd i läroplanens uppdrag och på ett respektfullt sätt utmana elever i deras föreställningar, exempelvis avseende synen på olika sexualiteter.

Utvecklingsområden

I syfte att höja skolans kvalitet i sex- och samlevnadsundervisningen behöver ett utvecklingsarbete genomföras inom följande prioriterade områden:

- Rektorn behöver ta ansvar för att lärarna utvecklar sin samverkan kring sex- och samlevnadsundervisningen. I detta innefattas att rektorn behöver ge lärarna de förutsättningar som behövs för att både utbyta erfarenheter av sex- och samlevnadsundervisning samt planera ämnesövergripande sex- och samlevnadsundervisning
- Rektorn behöver ge elevhälsan ett uttalat ansvar att medverka i skolans arbete med sex- och samlevnadsundervisningen och att stödja lärarna i sitt arbete med sex- och samlevnadsfrågor.

Utifrån vad som har framkommit i granskningen av Kubikskolans arbete med sex- och samlevnadsundervisningen kommer ingen uppföljning att genomföras.

Information om granskningen

Skolinspektionen genomför under hösten 2017 en kvalitetsgranskning av sex- och samlevnadsundervisningen i grundskolan, grundsärskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Syftet med granskningen är att undersöka om elever får en undervisning i sex och samlevnad av god kvalitet. För att ta ställning till det undersöker granskningen dels hur rektor genom sin styrning skapar förutsättningar för en god undervisning i sex och samlevnad, dels sex- och samlevnadsundervisningens innehåll och genomförande. Kvalitetsgranskningen kombinerar en bredare kartläggning i form av en enkätstudie av 450 skolor med en närmare granskning av 28 skolor inom aktuella skolformer. Granskningens slutrapport kommer att publiceras våren 2018.

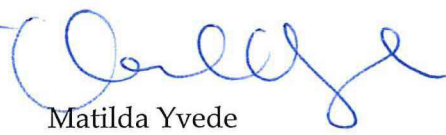
I bedömningen har även Ingegärd Hilborn och Stefanie Luthman deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Gabriel Brandström

Enhetschef

Matilda Yvede

Utredare